

Кои са най-застрашените от изчезване животни в света?

Васил Големански

Да се отговори на този въпрос точно и категорично е трудно на този етап на развитието на природозащитната дейност в световен мащаб. Широко известно е обаче, че в последните години биологичното разнообразие на нашата планета е подложено на натиск и сериозни изпитания не само поради глобалното затопляне и климатичните промени, но главно поради човешката дейност, особено в пренаселените и силно индустриализирани страни. По данни на Международния съюз за защита на природата (IUCN) вече стотици са видовете само от гръбначните животни (бозайници, птици, влечуги, земноводни и риби), чийто популации в световен мащаб са около и под 1000 индивида.

И част от тях вече не се срещат в дивата природа, а друга част се съхраняват и отглеждат само в големи световни паркове и резервати или в частни колекции, където се полагат усилия за оцеляването и връщането им в техните естествени местообитания. По данни на световните научни и научно-популярни списания в началото на XXI в. съществуват вече и животни, броят на които в света днес е около и под 100 индивида. Те са силно заплашени от пълно изчезване, въпреки опитите да бъдат съхранени като част от биологичния генофонд на Земята. Пет от тях, чиято численост през последните 5 години

се колебае около критичната точка на окончателното изчезване, ще ви представим:

1. Калифорнийска морска свиня (*Phocoena sinus*). Едър бозайник от семейството Морски свине (Phocoenidae), който е ендемит за северните райони на Калифорнийския залив (САЩ). В миналото е бил многоброен в залива и познат под народното име „вакиту“, но по данни на IUCN през 2016 г. той вече е наброявал само около 60 екземпляра. Достига на дължина до 1.45 м. и тегло около 50 кг. Храни се с риба и като пряк конкурент на човека е масово излавян в мрежи от местните рибари и избиван.

По данни на Wikipedia през 2021 г. в Калифорнийския залив живеят само около 10 екземпляра., което вече е под критичния минимум за оцеляването му.

2. Суматренски носорог (*Dicerorhinus sumatrensis*).

Той е най-дребният представител от оцелелите досега 5 вида носорози на планетата. На дължина достига до 3.17 м., а на височина – до 1.45 м., с 2 рога. Масата обаче е значителна и достига до 2000 kg при някои по-егри мъжки екземпляри. В миналото е бил широко разпространен в горите и блатистите местности в много страни в Юго-източна Азия, но гнес, в изкуствени условия в градини и паркове по света, съществуват само около 100 екземпляра. В последните години не е намиран в дивата природа и се приема, че е вече унищожен от човека поради усиленото търсене на рогата му, които местното население използва като афродизиак. За съхранените екземпляри в различни паркове и развъдни станции на див животни в света се полагат големи грижи за изкуственото им размножаване и разселване отново в дивата природа, но досега няма данни за насърчителни успехи в международен мащаб.

3. Синя ара (*Cyanopsitta spixii*) е единственият оцелял представител на рода от семейството на Папагалите

Калифорнияската морска свиня е запазена само в 60 екземпляра

Суматренският носорог вече не се среща в дивата природа

(Psittacidae), който се е срещал в миналото само в Бразилия, главно по течението на р. Рио Сао Франциско. Има сравнително едри размери: дължина до 57 см. и тегло до 400 гр., с приятен гълбовосин цвят на оперението. По данни от 2015 г. в света все още съществуват около 100 екземпляра, от които около 70 са притежание на частни колекцио-

Синята ара се среща изключително рядко в природата. Около 70 бройки са при частни колекционери

нери. Предполага се, че няколко десетки птици се отглеждат и в природни станции и паркове, но и този вид вече е поставен от IUCN в категорията на най-застрашените от изчезване видове животни на земята.

4. Снежен барс (*Panthera uncia*), известен още и като Снежен леопард. Той е един от най-красивите представители на семейството на Кошките (*Felidae*), чиято родина е Централна Азия и главно Сибир. Неговата красива кожа е основната причина за грастичното намаляване на популацията на вида в дивата природа. На дължина, заедно с красивата му опашка, достига до 2.30 м., но тежлото му като активен хищник

е по-скромно – до 55 кг. По данни от 2020 г. по-голяма част от живите екземпляри от вида в света се съхранява днес в стотици зоопаркове и резервати в много страни в света, но в дивата природа в Сибир и Китай се наброяват само около 90 бройки. Включен е в строг режим на охрана в тези страни, правят се опити и за изкуственото му развъждане и разселване и се очаква бавно възстановяване на популацията му в естествени широколистни гори.

5. Далекоточен или Амурски леопард (*Panthera pardus orientalis*).

Истински красавец, той е считан от мнозина за „най-красивата котка“ изобщо в света. Най-северният вид от рода *Panthera* прилича по външен вид на неговия събрат Снежния барс. В миналото Амурският леопард е обитавал по-обширен район, в който се срещат границите на Русия, Китай и Северна Корея, но днес се знае, че стабилна популация от около 90 – 100 екз. съществува само в Руския приморски край. Докато през 2000 г. в Русия са регистрирани само 28 екземпляри от вида, през

Красивата кожа на снежния барс е причина за унищожаването му. Останали са около 90 бройки

2013 г. те вече са били между 45 и 50 и това се приема от специалистите за сериозна крачка към стабилизиране на популацията. Предполага се, че около десетина екземпляра все още се срещат и в най-северните планини на Китай в близост до руските граници, а на територията на Северна Корея е напълно изчезнал. Интересно е да отбележим, че в Китай се полагат сериозни грижи за завръщането на Амурския леопард в страната и там единствено се налага смъртно наказание за убийство на този вид в дивата природа.

Дължината на елегантното му тяло с опашката достига до 2.36 м., а телото на по-едрият мъжки е до 50 кг. С лекота се катери и придвижва и по стволите на дърветата. С лекота прави дълги до 6 м. скокове, а на височина прескача и препяства до 3 м. За разлика от другите си събратя Амурският леопард не напада пръв човека и безшумно се оттегля при срещи с него. Рядко напада и домашни животни, с което си е спечелил доверието и уважението и на местните жители, а

Мнозина го смятат за най-красивата котка. Бил е почти изтребен, но популацията полека се възстановява

Илюстрации: Интернет

това е гаранция, че той има бъдеще като един от най-ярките представители на бозайниците в дивата природа. За това говори фактът, че в района на Владивосток ежегодно на 27-и септември тържествено се чества „Ден на тигъра“, който завършва с карнавални шествия и празненства на младите хора и природолюбители от всички възрасти. А това вдъхва надежда за оцеляването и трайното завръщането на Амурския красавец в неговите естествени местообитания. ■